

Beretning

om Det norske arbejderpartis virksomhed 1896—97.

I aarets løb er indmeldt 7 foreninger i arbejderpartiet, 2 ældre foreninger er opløst og 1 — sadelmagerbevægelses forening i Kristiania — er udmeldt.

De nyindmeldte foreninger er:

- Bosmo bergarbejderforening.
- Fauske og omegns arbejderforening.
- Stenhuggernes arbejderforening, Hvaløer.
- Malesunds stenarbejderforening.
- Jissernes og bryggearbejdernes forening, Malesund.
- ✓ Brøttum arbejderforening.
- Kristiania musik- og dilettantforening.

Derved er medlemsantallet siden forrige landsmøde vokset fra ca. 10,000 til 12,000.

*

Partiets blade, „Social-Demokraten“ og „Fremad“ har vundet voksende udbredelse. Dog burde og kunde vore blade ha langt større udbredelse, hvis partifællerne havde arbejdet ivrigere derfor. Dette har partifællerne i Fredrikstad bevist idet de har bragt „Social-Demokraten“'s abonnentantal i Fredrikstad op fra 13 issor til over 100 iaar.

Med hensyn til trykningen af vore blade kan oplyses, at man ved bogtrykkerens hjælp har faat en direkte ordning med arbejdsdriften, hvorved i aarets løb er indsparet kr. 3902.30.

En lignende, om ikke fuldt saa besparende ordning, vil kunne træffes for kommende budsjetaar.

Som efterstaaende requisiter udviser er der stærk opfordring til partifæller at vise større iver i agitationen for vore organer.

Al skrifter har styret i aarets løb kun udgit en liden brosjure om stift- og afford-arbejdet. Af den øvrige socialistiske literatur er solgt ca. 3000 skrifter eller usjagtig for kr. 346.20.

Styret har i aarets løb modtat 189 skriftlige henvendelser, og der er ved forretningsføreren udfærdiget og ekspederet 226 breve; heri er ikke medregnet cirkulærer og andre trykte henvendelser til foreningerne.

I lighed med tidligere aar afholdtes en høstbasar med bortlodning af skjenede gjenstande. Basaren indbragte netto kr. 1807.82.

Den mundtlige agitation har styret paa langt nær været istand til at iværksætte i saa stor udstrækning som der fra foreninger ind over landet har været krav paa. Af mangel paa mænd med tid til at rejse i partiets tjeneste har agitationen paa østlandet været indskrænket til de Kristiania nærmest liggende byer og landdistrikter i Akershus, Buskeruds og Hedemarkens amter. I Kristiania har været afholdt foredrag i en slesched af partiforeningerne, og en række offentlige møder har været afholdt paa styrets initiativ, særlig for kommunevalgene i høst, i hvilket Kristianiaafdelingen deltog med eget pro-

gram og egen liste. Valgresultatet viste ikke nogen fremgang i stemmeantallet fra foregaaende aar. Venstre, der sejrede saavel ved formands- som repraesentantvalgene, valgte partifælle D. G. Gjølsteen ind i formandskabet.

Til beretningen om agitationen maa tilføjes 3 agitafionsfester i Kristiania, besøgt af 6000 deltagere, samt at hr. advokat Meyer netop har tilendebragt en foredragsrejse til de større byer, hvor møder om toldsfagen har været afholdt og hvor protestresolusjoner mod yderligere toldbefatning er blevet vedtaget.

Partiets vestlandsafdelinger har udfoldet en livlig agitation; særlig skal nævnes det vestlandske arbejderstevne, som afholdtes paa søndagene i Stavanger. Skjønt gjentagende anmodninger har vestlandsafdelingerne forsømt at afgive beretning til styret om virksomheden.

I Kristiania, Trondhjem, Alesund, Bergen, Stavanger, Flekkefjord og Kristiansand demonstrerede vore partifæller 1ste maj for 8-timersdagen og demonstrationerne havde overalt vundet øget tilslutning. I Kristiania deltog 60 foreninger med 18 musikkorps. Et særligt bevis paa hvorledes 8-timerskravet vokser er dog demonstrationerne i landdistrikterne. For et par aar siden var vej- og jernbanearbejderne ene om at demonstrere paa landsbygden, iaar derimod har møder og demonstrationer været afholdt en mængde steder, helt op til Bosmo og Fauste i Nordland.

Deltagerne i og omfanget af de selvstændige arbejderdemonstrationer 17de maj vidner ogsaa om de politiske kræfs vækst.

Partifællerne i Hougsums arbejderforening og stenhuggernes forening paa Riholt kan vi gratulere med de af dem byggede nye forsamlingshus. Partifællerne

i Fredrikstad har en stor, prægtig bygning under arbejde.

*

Siden oprettelsen af „De samvirkende fagforeninger“ har partistyret som saadant ikke hat nogen direkte besatning med strejker og lønkonflikter uden dem som disses løbe bestemmer, nemlig, at der altid i „De samvirkende fagforeninger“'s forretningsudvalg skal sidde to af partistyret tilfornødrede medlemmer som sammen med forretningsudvalget har at varet foreningernes faglige interesser.

Partistyrets opgave er derfor i saadanne tilfælde paa en mere indirekte maade at virke for lønkonflikternes heldige løsning. En særhed af de udenbys foreninger staar dog udenfor „De samvirkende fagforeninger“ og har saaledes kun partistyret at henvende sig til.

Saaledes har styret sendt arbejdsdepartementet en forestilling angaaende masseaffedigelserne ved de Ankerste marbrud i Nordland, og efter forslag af styret blev der ved arbejderdepartementets hjælp stiftet de affedigede adgang til arbejde ved de offentlige vejanlæg.

I anledning konflikten, som opstod ved Olav Strøms affedigelse, sendte styret ligeledes en forestilling til arbejdsdepartementet.

Foranlediget ved masseaffedigelserne paa Gjula har styret sendt fabrikkens bestyrelse et forslag om arbejdstidens indskrænkning og de affedigedes gjenindtagelse. (Se „S. D.“ for 3. 97.)

Sammen med „Arbejdet“ i Bergen har styret sendt en speciel korrespondent til Gravehalsen for at undersøge arbejdsforholdene, hvorover der var fremkommet klager. Resultatet af undersøgelserne har været offentliggjort i partiorganerne.

En af styret og udvalget for De samvirkende fagforeninger foretaget indsamling til den store havnearbejderstrejk i Hamburg indbragte kr. 1211.95.

Ligeledes har styret iværksat og til-

endebragt en indsamling til dækkelse af den mulkt, som vor svenske partifælle Hjalmar Branting blev idomt for sin tale ved fredsmødet i Stockholm den 17de maj ifjor.

3 henhold til en paa landsmødet i Bergen 1894 og paa landsmødet i Kristiania 1896 vedtagen resolusjon om generalstrejk, hvis lydelse er: „Til paalæggene om at arbejde for stemmerettens almindeliggjørelse“, følger landsmødet:

„Partiet bør af al kraft forberede en arbejdsnedlæggelse inden alle saadanne arbejdsgræne, hvor man kan tænke sig at en almindelig strejk vil bli henfigtsvarende. Partiet gaar straks igang med at samle et særligt fond for dette øjemed. Dette fonds midler kan finn efter beslutning af et landsmøde og, saafremt almindelig stemmeret gjenføres uden strejk, anvendes til andre formaal.“ — har partistyret i overensstemmelse med de paa sidste landsmøde fremkomne udtalelser om ønskeligheden af et samarbejde med den anden arbejderorganisation, sendt fællestyret for De forenede arbejdersamfund og styret for Norsk fagforbund skriftlig anmodning om en konferance. Efter en maanedes forløb svarte fællestyret, at de vilde delta. Imidlertid gif tiden i paavente af svar fra Norsk fagforbund, og da styret saa, at De forenede arbejdersamfund berammede sit landsmøde til straks ober nytaar, saa sendte man i december fællestyret et længe, motiveret forslag om deres organisations tilslutning til tanken om politisk strejk. Under paaskud af at forslaget var kommet forsent blev det ikke engang nævnt ved arbejdersamfundenes landsmøde. Senere skrev fællestyret, at det ikke for

tiden fandt nogen grund til at slutte sig til tanken om generalstrejk.

Partistyret mente efter dette at maatte la sagen hvile.

Forøvrigt har styret udført de af sidste landsmøde givne paalæg.

Det har sendt i betimelig tid stortinget nævnte møders udtalelser med motivering:

1. Om løbbeskyttelse for kvinder.
2. Om at arbejderorganisationen maatte faa indflydelse paa uddelingen af haandværks- og arbejderstipendier.
3. Om at haandværksarbejdere maatte være repræsenteret ved bedømmelsen af fagprøver.
4. Om jordbrugs- og ejendomsforhold, beskyttelsestold og beskatning m. v.

Disse forslag og henstillinger til stortinget vil findes i „S.:D.“ nr. 48 1897.

At disse henstillinger allerede har hat nogen virkning kan mærkes af, at i aar er for første gang arbejdere tilfaldt til at være med at indstille rejsestipendier.

Foruden dette har styret bistaaet sverkers forening med undersøgelse af hvorvidt faget kunde komme ind under haandværks- og fabriktilhørsloven, i hvilken anledning der fra sverkers forening blev sendt stortingets socialkomite en henvendelse med begjæring om statsmyndighedernes støtte i de forskjellige lovgivningsarbejder, som kan komme de kvindelige arbejderster til gode; navnlig henledet man stortingets opmærksomhed paa nødvendigheden af arbejderstatistik for kvindearbejde, og om en passende bevilgning til kvinder, som var skicket til at opta en saadan statistik. (Se „S.:D.“ nr. 70).

Kristiania, 1ste juli 1897.

G. Jeppesen. Oscar Nissen. Chr. H. Knudsen. Edv. Olsen.
J. Ahlstrøm. J. Johansen. A. Bay. Martin Larsen. P. Olsen.

Det norske arbejderpartis regnskab

for regnskabsaaret fra 1ste juli 1896 til 1ste juli 1897.

Indtægt:	Udgift:
Kassebeholdning fr. 313.97	Løn til forretningsføreren fr. 575.00
Kontingent og indmeldelsespenge af foreninger = 951.84	Aktitafjon, repræsentafjon og rejse-udgifter = 258.00
Indbetalt 188 afkr. a fr. 10.00 = 1880.00	Avertisjementer, leje af lokale til landsrådet m. v. = 277.00
Nettooverskud af kasseren til byggefondet = 1807.82	Porto og telegrammer = 38.00
Entre ved møder etc. og festoverskud = 1677.31	Papir og skrivejager = 22.22
Bidrag af advokat Meyer = 300.00	Tilskud til partiorganerne = 2456.80
Salg af brosjyre nr. 1 = 12.32	Som laan = 1807.72
	Tryk-, cirkulærer og brosjurer m. v. = 432.50
	Diverse udgifter = 594.06
	Udestaaende udlagte fordringer = 30.00
	fr. 6491.30
	Balance = 451.96
	fr. 6943.26
fr. 6943.26	

Saldo i kassen fr. 451.96.

Kristiania den 7de juli 1897.

Edv. Olsen.

Undertegnede har gennemgaaet Arbejderpartiets regnskab for regnskabsaaret $\frac{1}{7}$ 96 til $\frac{30}{6}$ 97 og fundet det iorden paa det nær:

1. At der mangler indtægtsbilag for 3 udenbys og 3 indenbys foreninger, samt for enkelte andre poster (se protokol);

2. under diverse er opført fr. 10.00	
$\frac{5}{2}$ — = 0.14	
(sparebankrenter) — = 0.03	
$\frac{30}{1}$ — = 0.20	

fr. 10.37,

der tilsvares af kassereven i næste regnskabsaar;

3. $\frac{9}{3}$ er opført fr. 0.10	
$\frac{10}{3}$ — = 0.20	

fr. 0.30,

der godskrives kassereven;

4. $\frac{19}{12}$ (udgiftsbilag 68) lyder paa fr. 240.00, mens der i regnskabets er opført kun fr. 197.25.

5. For flere udgiftsposter, t. eks. porto o. lign., mangler bilag.

6. Det bemærkes, at partiregnskabets bør holdes frit for flere vedkommende jager, saaledes atjæveløb (paa indtægtsfiden), redaktionslønning o. lign. (udgiftsfiden).

Kristiania den 10de juli 1897.

H. Johnson.

Karl Kristensen.

Post 2 og post 3 er indført paa det nye aarsregnskab.

Post 4 er de 197.25 de rigtige. Uoverensstemmelsen skrives sig fra posteringen paa trykningenkontoen.

Edv. Olsen.